

יום טוב פרק רביעי ראש השנה

לד.

עין משפט נר מצוה

נא טו"ש ע"א ח"א סי'
תקפ"ט ספ"ב:
נב ח"א מ"ב מ"ג מהל'
שופר הל' ג טו"ש ע'
ח"א סי' תקל ספ"ב:

הגהות הב"ח
(א) גמ' ואדקן דרב מנא
מדשני קרא דביעריה:

גליון הש"ס
רש"י ר"ה ח"א ק' לאו
גזירה שוה בו' בלופר
מקצבו. ע"ן סוכה דף לא
ע"א רש"י ד"ה לא מקשין
ול"ע:

לעני רש"י
קומפלייט"א
[קומפלייט"א].
קולות עצובים.
ריציוני"ר. לילל
(צילום קצרים).

רבינו חננאל

ולא נתברר הדבר כדברי
אחר מהן, והיו כל ישראל
כולן עושין זה וזה, דבריו
להו דתרווייהו תרועה היא,
ותרגו התם לעשות תש"ת
ותר"ת תש"ת שלש פעמים.
וכא' ר' אבהו ומצא עיריות
תוקעין תש"ת ואחרים
[נתי תוקעין תר"ת], ואע"פ
שבש שלשה שבחים תרועה
היא, ואחרים היו תוקעין
התש"ת, ודומה משמשו
שבו כן, שהיו
אומרים אם תש"ת הוא
האמת, הרי הפסיק בין
התש"ת השני, התר"ת
והתש"ת, ותיקן שיהו
עושין תש"ת תש"ת
תש"ת, וכן תר"ת תר"ת
תש"ת, וכן תש"ת תש"ת
תש"ת, ואמר א"ה מהן
ודאי עשינוהו בלי הפסקה
בניהן ואע"פ שכולם
תרועה הם, השלים בניהם
שהיו הכל נהגין מנהג
אחד ולא תיראה חלוקה,
ואמר להן מכל מקום
נמצאו תקיעות זו אחר
זו בלי הפסק בינתיים.
ולפיכך נהגו הכל כמנהג
הזה לתקוע מיושב כמו
שתיקין ר' אבהו, ועליהן
מברך התקוע ברכת
התקיעה, ואע"פ שאינו
על סדר הברכות, וצבור
צריכין לתקוע על סדר
הברכות, מיהו בברכות אינן
מבצעות אותן התקיעות.
ומפני שכבר יצאו
הצבור ידי חובה, לפיכך
נהגו לתקוע במלכות
תש"ת, כוכרנות תר"ת
ובשפורות תש"ת, להודיע
והכל אחד הן, והכל
יצאו ידי חובה ולא
נשא ברבר ספק, והא
דאמר ר' יוסקן שמע

תלמוד לומר וקעפס. והדר תרועה: שאין ס"ל שנית. שכבר אמר
ומקעמם תרועה ונסע ממנה פלוני כי הדר אמר ומקעמם תרועה
ונסע ממנה פלוני פשיטא דשנית היא: **סאה תקיעה שניה לה**, והכי
קאמר ומקעמם תקיעה שנית לתרועה: ה"ג ושלש תרועות נאמרו

צ"ה צמחון זכרון תרועה והעברת
שופר תרועה יום תרועה יהיה לכם
ושתי תקיעות לכל אחת ואחת מזנינו
למדן לר"ה שלש תרועות ושש
תקיעות שמים מדברי תורה ואחת
מדברי סופרים והעברת שופר תרועה
צמחון זכרון תרועה מד"ט יום
תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא צ"ה
רבי שמואל צר נחמני אומר אחת
מד"ט ושמים מד"ס והעברת שופר
תרועה מד"ט צמחון זכרון תרועה
יום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא
צ"ה מאי לתלמודו הוא צ"ה וכו':
שמים מד"ט. מרי קראי דרוש למניינא
דקמני ואזיל והעברת שופר תרועה
צמחון זכרון תרועה מד"ט כלומר
מכאן נלמדו שמים יום תרועה יהיה
לכם לא תדרשה למניינא שהרי
לתלמודו הוא צ"ה מופנה לג"ש שדרש
תרועה תרועה לג"ש אלא כמעשה
אמרוהו כדי להשוות מלכות וזכרונות
ושופרות לתקיעותיהן: **רבי שמואל**
צר נחמני אומר כו' מאי לתלמודו הוא
צ"ה. בשלמא מד לג"ש אדך למאי:
לא משמע ליה. למדרש מנייה פשוטה
לפניה: **ד** דרך **העצרת**. למעט
הפכו ותקע צו כדלמחן (לעיל דף כו):
ניעדרה ציד. ואי לאו דלדר כמעשה
לא הוה משמע מעצרת לשון תקיעה:
מספקא ליה. ועד תרווייהו: **ודלמא**
גנוחי הוא. ואין לך לעשות תרועות
שזרים לפשוטה שלאחריה: **ודלמא**
ינוחי היא. ואין לנו שזרים וקא
מפסקי שזרים דקשריק דר' אבהו
צ"ה תקיעה ראשונה לתרועה ואין
כאן פשוטה לפניה: **צרישא גנוחי גנת**.
גניחות ארוכות קומפלייט"א צלע"ז:
והדר **מיוני**. רציוני"ר צלע"ז:

משע

שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן אחת מד"ת ושתיים מדברי סופרים והעברת שופר תרועה מד"ת שבתון
זכרון תרועה ויום תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא מאי לתלמודו הוא בא מיבעי **ביום** ולא בלילה
ואידך **ביום** ולא בלילה **מנא ליה נפקא ליה** מביום הכפורים **אי** **(ביום)** הכפורים יליף נגמור נמי מיניה
לפשוטה לפניה ופשוטה לאחריה והעברת תעבירו לא משמע להו אלא מאי דרשי בהו והעברת כדרב מתנא
דאמר **ר**ב מתנא והעברת דרך העברתו תעבירו דקאמר רחמנא נעבריה ביד ואידך דרב מתנא מדרשני
(א) בדיבוריה תעבירו ביד לא מצית אמרת דגמר עברה עברה ממשא כתיב הכא והעברת שופר
תרועה וכתוב התם **ויעבירו קול במחנה מה להלן בקול אף**
כאן בקול ולהאי תנא דמייתי לה ממדבר אי מה להלן חצוצרות אף כאן
חצוצרות ת"ל **תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו** **אי** זהו חג שהחדש
מתכסה בו הוי אומר זה ר"ה וקאמר רחמנא שופר **אתקין רבי אבהו**
בקשרי תקיעה שלשה שבחים תרועה תקיעה מה נפשך אי ילולי ליל לעביד
תקיעה תרועה ותקיעה ואי גנוחי גנת לעביד תקיעה שלשה שבחים
ותקיעה מספקא ליה אי גנוחי גנת אי ילולי ליל מתקף לה רב עירא ודלמא ילולי הוה וקא מפסקי
שלשה שבחים בין תרועה לתקיעה דהדר עביד תקיעה תרועה ותקיעה מתקף לה רבינא
ודלמא גנוחי הוה וקא מפסקא תרועה בין שבחים לתקיעה דהדר עביד תש"ת אלא רבי אבהו
מאי אתקין אי גנוחי גנת הא עבדיה אי ילולי ליל הא עבדיה מספקא ליה דלמא גנת וילולי אי הכי
ליעבד נמי איפכא תקיעה תרועה שלשה שבחים ותקיעה דלמא ילולי וגנת סתמא דמילתא כי מתרע
באיניש מילתא ברישא גנת והדר ילולי: תקע בראשונה ומשך בשניה כשתים: אמר רבי יוחנן שמע
אתשע

א שאין תלמוד לומר **חדש השביעי**. דהא כמזן צמחון זכרון תרועה וקעפס. והדר תרועה: שאין ס"ל שנית. שכבר אמר
דיום הכפורים **חדש השביעי הוא והכא יו"כ כתיב: והעברת**.
פשוטה משמע העברת קול אחד: ציוה"כ טעבירו. הרי העברת
תחילה וסוף ותרועה כתיבא צינתיים: **ומנין שלש של שלש**. מנין
דהך פשוטה לפניה ולאחריה ותרועה
צמחון עדיין תלמוד זמני למלכות
חדל ולזכרונות חדל ולשפורות
חדל: **ס"ל**. תרועה תלמוד זמני
לכל אחת פשוטה לפניה ופשוטה
לאחריה: **ומנין ליתן את האמור של**
זה צוה כו'. לפי שלש תרועות
הללו לא נאמרו צמחון אחד שהשמים
נאמרו כראש השנה והאחת ציונל
מנין ליתן האמורות כראש השנה
ציונל וליתן האמורה ציונל צ"ה
שהו כלן וכו' שלש: **שני שני**
לג"ש. נאמר צ"ה **חדש השביעי**
ונאמר ציונל והעברת שופר תרועה
חדש השביעי: ופנא מעיקרא אייתי
בתיקשא. ללמוד זה מזה מניין
שצופר ופשוטה לפניה ולאחריה
גמר ר"ה מיוצל בתיקשא דאין ת"ל
חדש השביעי אלא להקיש כל
תרועות של חדש השביעי שיהו שוות:
ולסוף גמר בג"ש. ליתן האמור של
זה צוה הא נמי מייתי בתיקשא דאי
כדכתיבן שיהו שמים צ"ה ואחת
ציונל אין תרועות של חדש השביעי
שוות: **ה"ק אי לאו ג"ש**. אי לא
נאמרה ג"ש זו למשה מסני לדונה
הייתי מזכיר הכל בתיקשא **כלומר**
מעלמנו: **והאי פנא מייתי לה מעדרי**.
שהיא פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה:
תקיעה בפני עממה כו'. דלא תימא
חדל היא והכי קאמר היו תוקעין
תרועה אלא ה"ק ותקעם תקיעה
ואחריה הריעו תרועה: או אינו
אלא אחת היא והכי קאמר היו
תוקעין תרועה: **ששאלו אומר**
ספקו ולא סריעו. מכלל דצמחון
מתקעו ומריעו קאמר תרועה
לא קרי לה תקיעה הרי על
כרחן תקיעה בפני עממה כו':

שאין ת"ל בחדש השביעי ומה ת"ל בחדש
השביעי שיהו כל תרועות החדש השביעי
זה כזה ומנין לשלש של שלש ת"ל
והעברת שופר תרועה **שבתון זכרון תרועה**
יום תרועה יהיה לכם ומנין ליתן את האמור
של זה בזה ושל זה בזה ת"ל שביעי שביעי
לגזירה שוה הא כיצד שלש שהן תשע
שיעור תקיעה כתרועה שיעור תרועה
כשלשה שבחים האי תנא מעיקרא מייתי
לה בהיקישא והשתא מייתי לה בגזירה שוה
הכי קאמר **(א)** אי לאו גזירה שוה הוה מייתינא
לה בהיקישא השתא דאתיא גזירה שוה
היקישא לא צריך והאי תנא מייתי לה בג"ש
ממדבר דתניא **ותקעם תרועה תקיעה**
בפני עממה ותרועה בפני עממה אומר
תקיעה בפני עממה ותרועה בפני עממה או
אינו אלא תקיעה ותרועה אחת היא כשהוא
אומר **ו**בהקהיל את הקהל תתקעו ולא
תריעו הוי אומר תקיעה בפני עממה
ותרועה בפני עממה ומנין שפשוטה לפניה
ת"ל ותקעם תרועה ומנין שפשוטה
לאחריה ת"ל תרועה יתקעו ר' ישמעאל בנו
של ר' יוחנן בן ברוקא אומר אינו צריך הרי
הוא אומר **ותקעם תרועה שנית שאין ת"ל**
שנית ומה ת"ל שנית זה בנה אב שכל מקום
שנאמר תרועה תהא תקיעה שניה לה אין
לי אלא במדבר בר"ה מנין ת"ל תרועה
תרועה לגזירה שוה ושלש תרועות נאמרו
בר"ה שבתון זכרון תרועה יום תרועה
והעברת שופר תרועה ושתי תקיעות לכל
אחת ואחת מציונו למדין שלש תרועות ושש
תקיעות נאמרו בר"ה שתיים מדברי תורה
ואחת מדברי סופרים שבתון זכרון תרועה
והעברת שופר תרועה מדברי תורה יום
תרועה יהיה לכם לתלמודו הוא בא רבי

(א) צ"מ סא. סנהדרין
[מגנ]. (ב) [סוכה גנ].
(ג) [ליל מניין]. (ד) [ליל
מנ]. (ה) [ליל מנ]. (ו) [ליל
מנ]. (ז) [מנן ש"ך ע"ד ענני
לגנ]. (ח) [ש"ך ש"ך לנסן].
(ט) כ"א ע"ף: ולאחריה.

תורה אור השלם

1. והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור החדש ביום הכפורים תעבירו שופר ככל ארבעם: ויקרא כה ט
2. דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש יקרה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש: ויקרא כה ט
3. ובחדש השביעי באחד לחדש יקרה לכם קדש יקרה לכם מלאכת עבודה לא תעשו יום תרועה יקרה לכם: במדבר כ ט
4. ותקעם תרועה וקשעו המחנות התינים קדמה: במדבר י ה
5. ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו: במדבר י ז
6. ותקעם תרועה שנית וקשעו המחנות התינים תיקמה תרועה יתקעו למקשינכם: במדבר י ז
7. ויצו משה ויעבירו קול במחנה לאמר איש ואיש אל יעשו עוד מלאכה לתרומת הקדש ויפלא עינים מרובאי: במדבר י ז
8. תקעו בחדש שופר בבסכה ליום הגנה: תהלים פ ד

מוסף רש"י

או אינו אלא תקיעה ותרועה אחת היא. מזה אמר ר' יוחנן ש"ך ל"ה (סוכה גנ). ת"ל תרועה יתקעו. לומר את תרועה יתקעו (שם). דרך העברתו. כרחן ששאלו מעבירו כראש צמחון מתיים (לעיל כו). שהחדש מתכסה בו. לתקוע. כגון שמתיים לנג מערב וערבים לנג מזרח. לפי שקטנה היא סמוך לתרועה (לעיל ח). שהלגנה אינה נראית בעליל לכל העולם דכתיב חדש כספה (סנהדרין יא). שהלגנה מתכסה בו שאינה נראית לכל אדם אלא שמתיים לושבי מזרח וערבים לושבי מערב, כדלמך (לעיל ב). ערבים לארבע שעות מתכסה סיהלא (ביצה טו). הוי אומר זה ר"ה. שגנה כראש חדש, אלא שאר מתיים צמחון החדש הם (סנהדרין טו). דלעו שאר י"ט כבר מתמלאה הלגנה מתקת ונראית לכל מקום (ביצה טו). כספה ליום חגנו, כדלמך קל, תקעו מתקת הלגנה שופר כשהוא מתכסה ביום חגנו (שם).